

Vårt Tyresö

Kristdemokraternas förslag till budget 2022 för Tyresö kommun

Tyresös karaktär ska vara den idylliska trädgårdsstaden, inte betongförorten. Småskalighet skall prägla bebyggelsen, men i centrumnära lägen behövs en mer kompakt och lite högre bebyggelse. Tyresö ska uppfattas som en trygg plats. Våra skolor, vår äldreomsorg och annan verksamhet ska vara känd för god kvalitet. Den kommunala verksamheten ska bedrivas effektivt så skatter och avgifter kan vara låga och medborgarna få en god disponibel inkomst. Vi ska i den kommunala verksamheten vara uppmärksamma även på de små sakerna som kan höja livskvalitén för medborgarna. Tyresö ska vara en kommun som präglas av rika möjligheter till friluftsliv och idrottsverksamhet, en oas nära storstaden.

För Kristdemokraterna har politiken som uppgift att skapa förutsättningar för att Tyresöborna ska kunna utforma sin vardag och politiken ska ha en stödjande funktion – inte tvärtom. Familjerna ska tillåtas att göra egna val angående barnomsorg och skola. Människor ska kunna välja mellan olika hemtjänstutförare när de blir äldre och behöver hjälp. Politikens uppgift är att ge trygga alternativ. Vi vill ha valfrihet och mångfald. Det ska vara lätt att åka kollektivt, cykla eller använda bil. En viktig prioritering de närmaste åren för att skapa trygghet är att sätta stopp för det eskalerande våldet och brottsligheten som tyvärr även har drabbat vår kommun.

Tillsammans bygger vi vårt trivsamma Tyresö.

Kristdemokraternas tre viktigaste frågor som i olika utsträckning påverkar den kommunala politiken är:

- **Sjukvård**

Det är när man är som svagast som man ska vara säker på att välfärden är som starkast. Men många patienter får inte vård i tid idag. Vårdköerna till operation eller specialistvård har fördubblats under nuvarande regering. Det är orimligt att man får vänta en månad på att träffa en läkare när man mår dåligt. Svensk sjukvård behöver en genomgripande reform för att alla ska få rätt behandling och omvårdnad. Alla skall ha rätt till god vård i tid oavsett var i landet man bor. Vår främsta reform för att uppnå detta är att avskaffa regionernas sjukhusansvar, det ansvaret skall ligga på staten.

- **Äldre**

Vi vill bygga ett samhälle där människor kan åldras i trygghet och värdighet. Äldre ska kunna

leva ett aktivt liv och ha inflytande över sin vardag med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg. Det friska åldrandet, att se äldre som en resurs att ta tillvara och att ha ett väl fungerande samspel mellan generationerna är också viktiga beståndsdelar i vår äldrepolitik.

- **Trygghet**

En av statens grunduppgifter är att se till att medborgarna är trygga. Man ska kunna lita på att polisen kommer när man larmar. Därför vill vi se fler poliser, och de ska ha resurser att förebygga, förhindra och ingripa mot brott. När människor utsätts för våldsbrott, rån, sexuella trakasserier eller inbrott i sitt hem måste rättsväsendet agera. Och vi ska alltid stå på brottsoffrets sida.

Vad gäller äldreomsorgen kan vi dessvärre konstatera att äldre och riskgrupper har drabbats allvarligt under coronapandemin, som förhoppningsvis går mot sitt slut nu. Att covid-19 kunde spridas på äldreboenden och inom hemtjänsten är ett stort misslyckande. Vi behöver också säkerställa att personalen, som gör ett sådant viktigt arbete, känner trygghet och stabilitet i sitt yrke. Vi vill bygga ett samhälle där människor kan åldras i trygghet och värdighet. Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande över sin vardag med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg. Det friska åldrandet, att se äldre som en resurs att ta tillvara och att ha ett väl fungerande samspel mellan generationerna är också viktiga beståndsdelar i vår äldrepolitik. Detta är våra utgångspunkter för Tyresö kommuns äldreomsorg.

Kristdemokraterna identifierar ytterligare två politikområde som genomsyrar vår politik.

- **Familj**

Familjepolitiken är som en fond för all vår politik. Sverige står inför ett familjepolitiskt vägval där partier på hela den politiska skalan aktivt vill försvaga familjens roll i samhället, medan Kristdemokraterna tvärtom vill stärka den. Politiken ska stödja familjerna, inte styra. Kristdemokraterna vill möjliggöra mer tid för barnen, underlätta familjebildning, öka familjers handlingsutrymme, uppvärdera föräldraskapet, möjliggöra olika barnomsorgsformer samt stärka barnfamiljers ekonomi.

- **Jobb och integration**

Att ha ett arbete skapar gemenskap, ansvar och utveckling. När fler människor sysselsätts förstärks också välfärdsresurserna. Även i högkonjunktur ökar klyftorna på arbetsmarknaden. Den måste därför förändras för att passa fler. Jobb är en av nycklarna till god integration. Vi ser också hur viktigt värderingarna är i integrationsarbetet. Ett samhället byggs på en gemensam värdegrund, där vissa värderingar inte är valbara.

Politiska prioriteringar

Effektivitet i den kommunala verksamheten. Tyresö har hög skatt och anmärkningsvärt höga kommunala avgifter och taxor i jämförelse med andra relevanta kommuner. Tyresö kommun bedriver inget systematiskt produktivitetstillväxningsarbete. KD anser att skatten och avgifterna långsiktigt bör kunna sänkas om ett systematiskt produktivitetshöjande arbete bedrivs. Om vi får styra kommer ett sådant att inledas. När det gäller taxor (avfall, V/A, fjärrvärme mm) ligger Tyresö på plats 210 av 290 kommuner, vilket är oacceptabelt för en kommun med Tyresös geografiska förutsättningar.

I de ekonomiska prioriteringarna ska kommunal kärnverksamhet prioriteras. Barn och gamla ska alltid vara i fokus.

Goda kommunikationer är en nyckelfaktor för livskvalitén i Tyresö. Såväl kollektivtrafiken som möjligheterna att cykla och gå måste hålla hög standard. Det ska också vara lätt och effektivt att använda bil. Bilen står för en stor majoritet av Tyresöbornas resande, särskilt allt utom jobbresor till Stockholm. Planeringen och byggandet av fler körfält mot Östra Tyresö uppfattas ske orimligt långsamt. Onödiga hastighetsbegränsningar införs på Gudöbroleden. Snål planering av parkeringsplatser försvårar vardagspusslet.

Ett stort problem i Tyresö är inriktningen på bostadsbyggandet. De småhus med trädgård som nästan alla vill bo i byggs i orimligt låg utsträckning, medan höghusbebyggelse prioriteras. De närmaste åren planeras tusentals små lägenheter i höghus av betong men bara 15 (!) villor/radhus per år. Detta sänker välfärden och ökar klimatbelastningen.

Trygghetsarbetet måste prioriteras. Många Tyresöbor upplever en ökande otrygghet i sin närmiljö. Klottet får finnas kvar för länge, belysning saknas som skapar otrygghet, gångvägar är dåligt underhållna och så vidare. Trygghetsarbete måste prioriteras.

Sammanfattning av vår budget

Trygghet är en av Kristdemokraternas tre viktigaste frågor och också temat för vår budget. Samhällsutvecklingen de senaste åren stärker oss i tron att det är en rimlig bedömning. Om människor saknar en grundläggande trygghet i tillvaron faller allt annat platt till marken. Den absolut viktigaste prioriteringen i Tyresö de närmaste åren måste vara att ge unga människor framtidstron åter. Du ska kunna gå ute på kvällen utan att behöva vara rädd för att utsättas för ett rån eller grovt våldsbrott. Samhället måste kraftsamla och göra sitt yttersta för att värna rättsstaten och slå tillbaka den grova brottsligheten. Det är den ena sidan av myntet. Den andra sidan är vårt ansvar att se till att fånga upp ungdomar på glid i tid innan det är för sent.

För att uppnå våra intentioner på trygghetsområdet gör vi stora satsningar på säkerhet. Vi vill intensifiera satsningarna på kameraövervakning. Kameror ska finnas på strategiskt viktiga platser där risken för brottslighet är stor. Vi vill också satsa på kommunala ordningsvakter för att stärka det lokala brottsförebyggande arbetet. Vi vill arbeta proaktivt för att stoppa pågående brottslighet istället för att i efterhand dokumentera och beivra brott. Därför menar vi att kamerorna ska vara kopplade till en vaktcentral, redo att larma våra egna ordningsvakter och polis under pågående brott. Totalt anslår vi 5 mnkr extra i satsningar på ordningsvakter och kameraövervakning. Satsningen görs under verksamhetsområdet gemensam verksamhet.

En annan viktig sida av det trygghetsskapande arbetet är det förebyggande. Vi satsar i vårt budgetalternativ 2,8 mnkr på fältassistenter uppsökande arbete bland barn, ungdomar och familjer. Vi gör det i form av en särskild satsning på samverkan mellan skola och socialtjänsten. Varje skola ska få tillgång till en kontaktperson inom socialtjänsten för att lokalt kunna arbeta förebyggande med barn och ungdomar som är i riskzonen. Satsningen görs under verksamhetsområde Individ och familjeomsorgen.

Äldreomsorgen är en prioriterad verksamhet för oss Kristdemokrater. För att stärka tryggheten i våra verksamheter tillför vi 3 mnkr i en satsning för att förbättra tryggheten och kontinuiteten i våra verksamheter. 1 mnkr av dessa pengar går till att öka andelen trygga anställningar. Vi vill öka andelen tillsvidareanställningar och vi vill dessutom öka möjligheten till heltid för den som så önskar.

1 mnkr av satsningen går till utbildning på jobbet i svenska språket för äldreomsorgens personal. Vi prioriterar att alla anställda med brukarkontakt ska kunna kommunicera på svenska språket. Det är oerhört viktigt för den sociala interaktionen mellan brukare och medarbetare att det går att kommunicera på begriplig svenska. På sikt vill vi ha ett språkkrav inom äldreomsorgen men med

tanke på det besvärliga rekryteringsläget inom omsorgsverksamheterna tror vi att vi måste gå i bräschen för att skapa goda arbetsvillkor och göra yrket attraktivt.

Den sista miljonen av äldreomsorgens trygghetsatsning lägger vi på att säkra en fortsatt god kontinuitet inom hemtjänsten i form av en kvalitetsbonus för ökad kontinuitet. Vi anser det vara kvalitet och relationsskapande om vi ytterligare kan öka kontinuiteten för brukaren genom att minska antalet personal som besöker hemtjänsttagaren. Det är någonting som kommunen naturligt arbetat med under pandemin men vi tror att vi kan komma ännu längre. Målet ska vara att begränsa antalet olika personal som besöker en genomsnittlig hemtjänsttagare till under 10 stycken under en fjortondagarsperiod.

Den sociala isoleringen har tilltagit för de äldre under pandemin och är nu ett ännu större hot mot deras hälsa och välbefinnande än tidigare. Det är viktigt att bryta i tid. Vi genomför därför en satsning på utökat föreningsstöd till pensionärsföreningarna med 300 tkr. Vi förlänger även styrets utbildningsatsning på "våld i nära relationer" samt fördubblar beloppet till 200 tkr.

Maten är ytterligare en oerhört viktig friskhetsfaktor. Äter vi bra mat mår vi bra! Detta gäller inte minst äldre. Tidigare brukarundersökningar av hur dessa uppfattar måltidssituationen har visat på oroande tendenser. Det gäller inte minst inom vårt kommunala boende Björkbacken där resultaten tidigare varit förfärande. Gemenskap och bra mat är inte politiskt lull – lull. Det tillhör välfärdens kärna och är närmast att betrakta som grundläggande hygienfaktorer för ett välmående liv. Därför föreslår vi en stor satsning på mat. Vi anslår 3 mnkr till ett nytt måltidskoncept inom äldreomsorgen. Inspiration kan hämtas från till exempel Haninge.

Förskolan har en viktig roll samhället. Där får barnen hjälp att träna upp sin empatiska förmåga, fungera tillsammans med andra i grupp men även utveckla många andra färdigheter. En del barn har dock svårt att passa in i förskolans mall och det är inte alltid helt lätt att få det stöd de har rätt till i vanliga barngrupper. Vi föreslår därför 3 mnkr till en resursförskola för barn i behov av extra stöd. Vi vill sätta in stödet så tidigt det bara går. Då minskar risken för kommande skolmisslyckanden. För att bemanna förskolan med kompetent personal måste Tyresö våga tänka nytt och annorlunda. Bristen på förskolelärare är stor. Vi behöver göra insatser för att göra förskolläraryrket attraktivt. Det är en förutsättning både för att kunna stärka verksamhetens kvalitet men också för att underlätta rekrytering. Vi satsar därför 1,5 mnkr för att starta upp ett kommunalt förstelärsystem för förskollärare.

Vi satsar dessutom 2 mnkr på minskade barngrupper för att varje barn ska bli satt. För att öka medvetenheten om den svenska värdegrunden, innefattande mänskliga rättigheter, jämlikhet, jämställdhet och män och kvinnors lika värde satsar vi 600 tkr i projektpengar till Barn och utbildningsförvaltningen. Medel för denna integrationssatsning hanteras centralt av förvaltningen som projektpengar och kan sökas för olika former av integrations och värdegrundsprojekt av förskolor med en hög andel nyanlända elever.

En lyckad skolgång är tillsammans med trygga och stabila hemförhållanden den bästa garanten för ett gott liv. Vi satsar därför på en palett av olika åtgärder inom skolans område i syfte att lyfta Tyresös skolor. Att känna sig trygg och sedd i skolan är både en hygienfaktor för välbefinnandet men också oerhört centralt för lärandet. Vi lägger i vår budget 2 mnkr extra till att förstärka det särskilda stödet för barn med särskilda behov. Vi satsar ytterligare 500 tkr på elevhälsan och satsar i likhet med styret medel i arbetet mot den psykiska ohälsan.

Vår största satsning på skolans område är emellertid en kraftig satsning på det socioekonomiska stödet. Vi tillför 3 mnkr extra i skolpeng till de barn som kommer från de mest resurssvaga familjerna. De har de största utmaningarna och är i stort behov av extra resurser. Inte minst som en följd av pandemin. Vi tycker även att det är viktigt att förstärka fritidshemmets kvalitet och ökar därför på

styrets satsning med 50% extra och tillför totalt 1,5 mnkr till olika kvalitetshöjande åtgärder inom fritidshemmen.

Skolans värdegrund om allas lika värde utmanas på olika sätt i samhället i form av olika typer av begränsande ideologier. I syfte att förstärka medvetenheten om skolans värdegrund om allas lika värde samt skolans och samhällets demokratiska grundvalar satsar vi 300 tkr som en extra integrationspolitisk satsning inom skolans område. Medlen hanteras centralt av Barn och utbildningsförvaltningen och kan sökas som projektpengar av skolor med en hög andel nyanlända elever. Vi har ett stort ansvar att ge en hjälpande och välkomnande hand in i det svenska samhället.

Våld är aldrig en acceptabel form av konfliktlösning. Aldrig någonsin. Inom Individ och familjeomsorgen fördubblar vi styrets satsningar till kvinnojouren mot våld i nära relationer till 1 mnkr. Våld är aldrig acceptabelt. Du måste kunna känna dig trygg inom hemmets väggar. Vi avser även ta krafttag mot gängkriminaliteten innan den fått starkt fäste i vårt Tyresö. Vi fördubblar därför styrets satsning på en avhopparverksamhet för gängkriminella till 2 mnkr. Gängkriminaliteten måste på alla sätt pressas tillbaka. Som nämnts i inledningen satsar vi även 2,8 mnkr på utökat samarbete mellan skolan och socialtjänsten i form av uppsökande arbete där varje skola får en egen kontaktperson hos socialtjänsten i form av en fältassistent som arbetar lokalt och förebyggande med uppsökande arbete.

På funktionshinderområdet gör vi stora satsningar på volymökningar som en följd av att behoven ökar inom verksamhetsområdet. Vi femdubblar dessutom styrets höjda anslag till måltider till 500 tkr samt satsar 400 tkr i utökat föreningsstöd. Därutöver dubblar vi styrets satsning på träffpunkt med till att istället ha öppet fyra kvällar i veckan. En viktig satsning för målgruppen inte minst med tanke på den pandemi som varit och den förfärande isolering den åsamkat målgruppen. Vi anslår 800 tkr för ändamålet.

Våra satsningar finansieras i huvudsak genom effektiviseringar av kärnverksamheternas kringverksamheter och interna administration med hjälp utan digitalisering, införande av välfärdsteknik inom exempelvis äldreomsorg och skola samt effektivare processer inom upphandling och administration. Dessa effektiviseringar inom administration, kringprocesser samt upphandling beräknas frigöra ett budgetutrymme på 0,7% på respektive verksamhetsområde till prioriterade satsningar i vår budget. Vi gör även smärre neddragningar på samhällsbyggnadskontoret, gemensam verksamhet samt kultur och fritidsområdet. Bland annat minskas bidraget till studieförbunden med 1 mnkr. Vi anser att byggandet i framtiden ska ske mer i takt med kommunens naturliga förutsättningar och därför kommer att minska från dagens nivåer. Det innebär att det finns förutsättningar för smärre neddragningar på Samhällsbyggnadskontoret. Samtidigt anslår vi 1,5 mnkr till att ställa i ordning Vattugatans hållplats till en värdig nivå till gagn för alla Tyresöpendlare. Det görs i form av ett erbjudande till regionen om medfinansiering av Vattugatans hållplats. De årliga kapitalkostnaderna för denna investering beräknas uppgå till 1,5 mnkr. Det gör att vårt totala anslag till samhällsbyggnad landar på ungefär samma nivå som styret. Vi avvisar även styrets förslag om en ökning av medelsreserven med 4 mnkr. Vi lägger istället dessa pengar på verksamheterna.

Vår budget, "Vårt Tyresö" tror vi ger de rätta förutsättningarna att skapa det Trygga Tyresö vi kämpar för.

Budgetförutsättningar

Vi har liksom de styrande partierna prisjusterat alla verksamheter med 1,8% uppräkning. Sedan har vi lagt ett generellt effektiviseringskrav på 0,7%, vi har tagit staten som förbild som i 30 års tid lagt generella effektiviseringskrav på sina verksamheter.

KD's budgetförslag 2022

	S, L och MP	KD
Skatteintäkter	2684,5	2684,5
Statsbidrag och utjämning	322,0	322,0
Summa skatt och statsbidrag	3006,6	3006,6
Förskola	-338,1	-340,6
Grundskola	-806,9	-807,0
Individ- och familjeomsorg	-256,1	-256,0
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-288,0	-287,3
Äldreomsorg	-412,5	-417,2
Gymnasieskola	-250,0	-247,1
Vuxenutbildning	-28,6	-28,4
Arbete och integration	-18,5	-18,4
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	-121,8	-119,9
Samhällsbyggnad	-161,4	-161,6
Bygglövsverksamhet	-9,3	-9,3
Gemensam verksamhet	-249,6	-247,6
Politisk verksamhet	-30,7	-30,5
Finansförvaltning	9,8	9,8
Finansiella intäkter	8,5	8,5
Finansiella kostnader	-18,4	-18,4
Åretsresultat	35,0	35,5
% av skatter och statsbidrag	1,2	1,2

Särskilda uppdrag:

A/ Särskilt uppdrag: KS får i uppdrag att utreda hur ett systematiskt produktivtetsarbete enligt den statliga modellen kan införas.

B/ Särskilt uppdrag: KS får i uppdrag att fram en plan för hur byggandet av småhus kan öka kraftigt från nuvarande nivåer.

C/ Särskilt uppdrag: KS får i uppdrag att aktivt verka för att infrastrukturinvesteringar som är viktiga för kommunens invånare som Östlig förbindelse och Tvärförbindelse Södertörn genomförs.

D/ Särskilt uppdrag: KS får i uppdrag att aktivt agerar mot regionen och SL i utvecklingen av en bättre kollektivtrafik och en bättre hållplatsstandard inkluderande utredningar och förstudier kring möjligheter att bedriva båttrafik på Drevviken och uppgraderingar av viktiga hållplatser som t ex Vattugatan.

E/ Särskilt uppdrag: KS får i uppdrag att se till att byggandet av ett tredje reversibelt körfält – öppen för alla trafikslag – mot Östra Tyresö börjar byggas under 2021.